

Pensionitarkuse uuringu korduslaine tehniline kirjeldus

Tellija

Sotsiaalministeerium

Projekti pealkiri

Pensionitarkuse uuringu korduslaine

Eelnevad sarnasel teemal tehtud või käimasolevad projektid

2024. aastal viidi läbi Pensionitarkuse uuringu esimene laine¹, mille käigus töötati välja uuringu metoodiline raamistik, küsimustik ning koguti esmane andmestik Eesti tööealise elanikkonna pensioniteadlikkuse, hoiakute ja käitumise kohta.

Käesolev projekt on pensionitarkuse uuringu korduslaine, mille eesmärk on viia läbi uus küsitlusuuring olemasoleva küsimustiku alusel ning võrrelda tulemusi varasema uuringulaine tulemustega. Kordusuuring võimaldab hinnata muutusi inimeste teadmistes, hoiakutes ja pensionikäitumises ajas ning analüüsida pensionitarkuse tegevuste võimalikku mõju.

Probleemi või olukorra kirjeldus, mis nõuab projekti tellimist

Pensionitarkuse teenuse üheks eesmärgiks on suurendada inimeste teadlikkust Eesti pensionisüsteemist ning toetada teadlikumaid pensioniotsuseid. Selleks on vajalik regulaarselt hinnata inimeste teadmisi, hoiakuid ja käitumist pensioniteemadel.

Esimese uuringulaine tulemused andsid olulise ülevaate Eesti tööealise elanikkonna pensioniteadlikkusest ning pensionitega seotud hoiakutest ja käitumisest. Teenuse mõju ja muutuste hindamiseks ei piisa aga ühekordsest mõõtmisest. Vajalik on võrreldava metoodikaga kordusuuring, mis võimaldab jälgida muutusi ajas ning hinnata, millistes sihtrühmades on toimunud arengud või püsivad teadmislüngad.

Kordusuuring aitab hinnata:

- kuidas on muutunud inimeste teadmised Eesti pensionisüsteemist;
- kuidas on muutunud pensioniga seotud hoiakud ja kindlustunne;

¹ [Pensionitarkuse uuring. Lõpparuanne.pdf](#)

- millised muutused on toimunud pensioniks säästmise ja pensioniteemalise käitumise osas;
- millised sihtrühmad vajavad jätkuvalt täiendavat tähelepanu ja teavitustegevusi.

Uuringu tulemused on vajalikud pensionitarkuse teenuse edasiarendamiseks ning poliitikakujundamise toetamiseks.

Uurimisülesanded

Tegemist on pensionitarkuse uuringu korduslaine läbiviimisega olemasoleva küsimustiku ja metoodilise raamistiku alusel.

Uuringu eesmärk on:

- mõõta Eesti tööealise elanikkonna pensioniteadlikkust, hoiakuid ja käitumist;
- võrrelda tulemusi eelmise uuringulainega;
- hinnata muutusi ajas ja võimalikke trende;
- analüüsida pensionitarkuse edendamise uusi/lisa võimalusi ning teha ettepanekud sh ettepanekud selle mõõtmiseks ja seireks.

Uuringu käigus analüüsitakse mh:

- inimeste teadmisi Eesti pensionisüsteemist;
- pensioniga seotud hoiakuid ja usaldust;
- pensioniks säästmise harjumusi;
- pensioni planeerimisega seotud käitumist;
- pensioniteemalise info otsimise harjumusi;
- erinevusi sihtrühmade lõikes.

Tellijal annab töövõtjale olemasoleva küsimustiku, mida kasutatakse uuringu läbiviimise alusena. Koostöös töövõtjaga lepatakse kokku küsimustikus olevat päevakajaliste küsimuste bloki küsimused ja asendatakse need eelmise laine päevakajaliste küsimuste blokiga (4küsimust). Vajadusel võib töövõtja teha tellijaga kooskõlastatult minimaalseid tehnilisi või sõnastuslikke täpsustusi, mis ei kahjusta tulemuste võrreldavust eelmise laineiga.

Projekti eeldatav mõju / projekti tulemuste rakendamine

Kordusuuringu tulemused annavad Sotsiaalministeeriumile aias võrreldava ülevaate Eesti elanike pensioniteadlikkusest ning pensionitega seotud hoiakutest ja käitumisest.

Uuringu tulemusi kasutatakse:

- pensionitarkuse teenuse arendamiseks;
- sihtrühmade täpsemaks määratlemiseks;
- teavitustegevuste planeerimiseks;
- poliitikakujundamise toetamiseks;
- pensionitarkuse tegevuste mõju hindamiseks.

Regulaarsete kordusuuringute läbiviimine võimaldab jälgida pensioniteadlikkuse dünaamikat ning hinnata, kas pensionitarkuse tegevused aitavad kaasa teadlikumate pensioniotsuste tegemisele.

Projekti metodoloogia

Tegemist on kvantitatiivse küsitlusuuringuga, mis viiakse läbi tellija poolt etteantud küsimustiku alusel. Uuringu läbiviimisel tuleb tagada tulemuste võrreldavus eelmise uuringulainega. Seetõttu peab küsimuste sõnastus, ülesehitus ja mõõtmisloogika jääma võimalikult suures ulatuses samaks. Koostöös töövõtjaga lepitakse kokku küsimustuikus olevat päevakajaliste küsimuste bloki küsimused ja asendatakse need eelmise laine päevakajaliste küsimuste blokiga (4küsimust)

Uuringu valim peab olema koostatud viisil, mis tagab selle esinduslikkuse Eesti tööealise elanikkonna suhtes. Valimi struktuur peab peegeldama Eesti tööealise elanikkonna mitmekesisust peamiste sotsiaaldemograafiliste tunnuste lõikes, sealhulgas vanuse, soo, piirkonna, haridustaseme ja emakeele järgi. Valimisse tuleb kaasata ka vene emakeelega vastajad sellises mahus, mis võimaldab tulemusi tõlgendada Eesti elanikkonna kohta üldistataval viisil. Uuringu läbiviimisel tuleb järgida sotsiaal- ja turu-uuringute üldtunnustatud head tava ning professionaalseid ja eetilisi põhimõtteid.

Pakkujal tuleb pakkumuses esitada:

1. Projekti eesmärgi tõlgendus.

Pakkuja peab pakkumuses kirjeldama oma arusaama uuringu eesmärgist, sihtrühmast ja tellija vajadusest. Kirjeldusest peab selguma, kuidas pakkuja mõistab kordusuuringu rolli pensionialase teadlikkuse, hoiakute ja käitumise muutuste hindamisel ning kuidas kavandatav uuring aitab tellijal saada usaldusväärset ja praktiliselt kasutatavat infot edasiste tegevuste planeerimiseks.

2. Andmeanalüüsi ja tulemuste esitamise kava

Pakkuja peab pakkumuses kirjeldama, kuidas ta analüüsib ja tõlgendab kordusuuringu tulemusi, sh kuidas võrreldakse tulemusi varasemate uuringulainetega, tuvastatakse

muutusi ja trende ning selgitatakse nende võimalikku tähendust. Samuti peab pakkuja kirjeldama kavandata vaid väljundeid, nende formaati ja kasutatavust tellija jaoks ning esitama lähenemise, kuidas koostatakse sisulised ja metoodilised soovitusel järgmisteks uuringulaineteks.

3. Projekti aja- ja tegevuskava

Projekti hindamiskriteeriumid ja põhimõtted on ära toodud Lisas 2

Projekti orienteeriv ajakava projekti etappide kaupa

Töövõtja koostab uuringu läbiviimise detailse ajakava ning esitab selle koos pakkumusega tellijale.

Tellija eeldab, et projekti tegevused toimuvad järgmise ajakava alusel:

Etapp	Tähtaeg
Pakkumuse esitamine	17. juuli 2026
Pakkumuste hindamine	31.juuli 2026
Lepingu sõlmimine	7. august 2026
Avakoosolek	hiljemalt 14. august 2026
Uuringu tehniline ettevalmistus ja valimi koostõlastamine	august 2026
Andmekogumine	september 2026
Andmete puhastamine, kvaliteedikontroll ja kaalumise	oktoober 2026
Andmete analüüs ja raporti koostamine	oktoober–november 2026
Lõppraporti esitamine	hiljemalt 30. november 2026
Tulemuste esitus(ed)	detsember 2026

Kui lepingu sõlmimine lükkub edasi, nihkuvad vastavalt ka projekti tähtajad.

Projekti kulgu seirab tellija moodustatud juhtkomisjon, kuhu kuuluvad tellija ja seotud osapoolte esindajad.

Töövõtja ja juhtkomisjoni vahel toimuvad regulaarsed kohtumised, mille käigus:

- antakse ülevaade uuringu edenemisest;
- koostatakse vahetulemused;
- täpsustatakse vajadusel uuringu tehnilisi küsimusi.

Nõuded uurimisrühmale

Pakkujal tuleb komplekteerida uurimisrühm/meeskond, mida juhib projektijuht ning kus on minimaalselt esindatud järgmised pädevused:

- kvantitatiivsete uuringute läbiviimise kogemus;
- andmeanalüüsi kompetents;
- pensioni-, finants- või sotsiaalvaldkonna teadmised/kogemused;
- eesti ja vene keele oskus vähemalt ühel analüütikul.

Üks uurimisrühma liige võib katta mitut pädevust.

Minimaalne uurimisrühma liikmete arv on kaks (koos projektijuhiga). Taotluses tuleb kõigi uurimisrühma liikmete asjakohase hariduse ja kogemuse olemasolu tõendada (viited publikatsioonidele, varasematele töödele ja projektidele).

Projekti rahaline maht ja eelarve jaotus käibemaksuta

Eelarve tuleb esitada peamiste tegevuste lõikes:

- uuringu ettevalmistus;
- andmekogumine;
- andmetöötlus ja analüüs;
- raporti koostamine;
- tulemuste esitus.

Eeldatav projekti maksumus on kuni 29 999 eurot, millele lisandub käibemaks.

Eelarve peab sisaldama kõiki projekti läbiviimiseks vajalikke tegevusi ja kulusid.